

სნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 63

კვირა, 20 ოქტომბერი 1902 წ.

გაზეთის № 1959.

მასწავლებლის არყისა

(გულდენი თ. რაზიკაშვილი)

რა გითხრა, ბიჭო, ისეთი, არ გაუფაჯრო მისწავლებელი? ის მასწავლებლებს, რომ დიდის ტრფობის წინაა ვარ მთქმელი, გულში რომ ცხენად მიღვივის სინდონის გამომცემელი. კვლავ ვარ დაფურცებული, იგია ჩემი მისწავლებელი. ეს გიკვირს? ტყუილად გიკვირს: უშუბტს მარჯვენის ნეტარსა, საით ქმთულობს, ვინ ჰქვითხეს, მე ვეჩაგვად დედას! შაბკვლია, საერთო გინა და მინის ძალია,

რასაც მე კვლისვე აღზდილი ბუერს გერა ვსედავ თვალითა; და იქნებ კვლავ ვიყავი მე იმის ცოდაპრალითა?!... არც რთლის გამიგონა მის სამდურავი უურითა... ჰქვიდან დიდი ჰუნდრები შემომუხრებენ შურითა: რად ვდგევარ იმათზე მადლა ასე მამისი გულითა, თუმც სშირად შემურავი ვარ, ნისღვრ-ფანლების მურითა, ტან-მომცრო, გაბურვული, მხოლოდ ძლიერი სულითა... ბრახობენ შტვიცე რადა ვარ, შურუშვილი რუულითა. იქნება კვლავ ხატობებენ, რომ ვინმე მომჭრას ცუდითა?!...

მე ვარდი გამიგონა ტურთა ვევალი ბარისა, თვალ-გულის მასრობული თურმე შიკი-მისე ჰქვივის. სხვაფრთვ კი ხელ-ურელია და არასა ჰქრევის არვის. ჩემი ბეჩავი ტოტებზე მქნელი რთლია ავისა!... იმათგან ცოცხი იგურება კალს საგველი, ხევისა. გახვიდის ვინმე ბეჩავი... წვილი ცალ-მეილი ჰქვივის. მთურთან აზრდის იმათ, მხელი მშობლურის ვლისა, რომ კაჯალის საწვლები, ცრული შურის თვალისა... თუბნ ცხოველ-მოფევიად, ძმა ამს გეტყვის თავისა! ვადა-ფიშკვლია

დაძლიანდალეული.—სურათი კნ. შ. კოსთავისა (ქრდინეკრის).

თეატრის უამჯობ

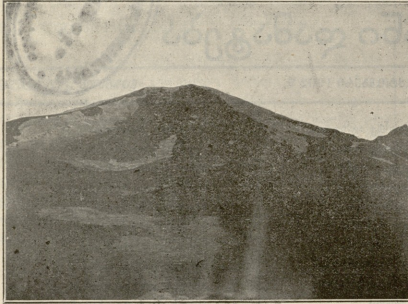
ს. ჩხეიავისა.

ნაღია ზელენინისა დაბრუნდა თუ არა დედით თეატრიდან (იმ ღამეს თეატრში იყვნენ ონგენი* წარმოადგინეს), თავის ოთახში შევიდა. სწრაფად კაბა გადაიძრო, თმა გაიშალა,

კოფთისა და იუბკის სამარა დაჯდა მიგიდასთან და შეუღლა ტატიანისებურ წერილის წერას. მიყვარხართ,—დასწერა ნაღიამ,—მაგრამ თქვენ კი არ გიყვარებთ, არ გიყვარებთ! დასწერა და ჩაიკინა. ნაღია თექვსმეტის წლისა იყო, ჯერ არავინ არა ჰყვარებოდა. ის კი ორს უყვარდა: სამხედრო კაცს გორნისა და სტუ-

დენტს ვრუტდეს—თითონაც დარწმუნებული იყო ამაში, მაგრამ ოპერის შემდეგ მოიხურვა ექვის თვალით შეეხებდა იმათ გრძნობისთვის

ღმერთო ჩემო, რა კარგი და სასიამოვნო არიან კაცები! ნაღის თვალ წინ წარმოუღვა გორნი, იმის მშენებერი

აზარატის მთა.

(იხილეთ ღმრ. არარატზე ახლო „ტ. ფ.“ №18 1955 და 1957)

თითქო უფრო საინტერესოა, როცა არაივს უყვარხარა და უბედურად ჰგანობ თავს.

რალაც მომხიბლავი პოეზიაა, როცა ერთს უყვარს და მეორე კი არ თანავარძნობს. ინგინი იმითაა საინტერესო, რომ არაინ უყვარს. ტატინა კი მშენებერებაა, რომ უზომოდ უყვარს; იმათ რომ ერთმანეთი ჰყვარებოდათ და ბედნიერნი ყოფილიყვნენ, მაშინ იმათი ცხოვრება მოსაწყენი იქნებოდა.

„ნუ შევიცებით, ვითომ თქვენ ისევ წინანდებურად გიყვარვართ,—წერილის წერის დროს ნაღის გორნიზედ ჰფიქრობდა:—ვერ დაგიჯერებთ, რომ გიყვარვართ. თქვენა ხართ კვიენანი, ვანათლებული, დიდის ნიჭის პატრონი, ვინ იცის, რა ბედნიერება მოგვლით! მე კი უბრალო ქალი ვარ, თქვენთვის არარობას წარმოვადგენ და სრულებით არა ვარ თქვენი შესაფერი. მართალია, წინად მოგწონდით და გეგონათ კიდმც—ნამდვილს თქვენს იდეალს შეხედით, მაგრამ, ახლო რომ გამიცანით, დარწმუნდით, შემცდარი ხართ. ესლა სასოწარკვეთილებამდინ მისულა თქვენი სინაული? მე არა მსურს ვაღაგელობათ გზახედ! თქვენი უზომო გულკეთილობა სიმართლის თქმას გიმლით!“

ამ სიტყვების დაწერის შემდეგ ნაღის შეებარლა თავისი თავი. იგი ტირილით ვანავარძობდა წერილს.

„ღედა და ძმა მენანება, თორემ მონოზნის კაბას ჩავიცვამდი და საღმე ვაღვიკარგებოდი. გავანთავისუფლებდით და სხვა ვისმეს შეიყვარებდით. ნეტავი მალე მაინც მოგვკლდე!“

აზარატის მთაზე კზის მამუენებელი.
(იხილეთ „ტ. ფ.“ №18 1955 და 1957).

კრემლზემა თვალები აუტრეო და დაწერილს ვეღარ არჩევდა. საეარქელს მიესვენდა; ფიქრებმა გორნისაკენ ვიტაცეს.

სამტკოროლოდგოთა ქოხის დაგემა აზარატის თავზე.
(იხილეთ „ტ. ფ.“ №18 1955 და 1957).

სახის გამომეტყველება მუსიკაზედ ბასის დროს; მართალია, გორნი სცილოდა, თავისი აღფროვანება და ვატაცება მუსიკით დაემალა, მაგრამ ვერ ახერხებდა და ყველამ კარგად იცოდა, რომ გორნის მუსიკა უზომოდ უყვარდა.

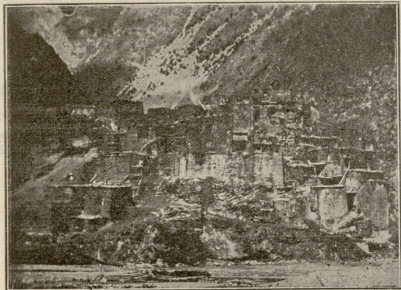
გორნიმ იცოდა საზოგადოების აზრი და იმიტომ სცილოდა თავის ვატაცების დამაღვას. საზოგადოების აზრით ის არის კარგად აღზდილი, ვინც ცოვის გულით და თავდაქერილის სიამაყით ეტყევა ყველაფერს; გორნი მორცხვი იყო, ჩუმი და საშუადრო პირი რომ არა ყოფილიყო, გამომჩნილი დამკერელი იქნებოდა, რადგანაც მშენებერად უყარადა როიალზედ.

სამტკოროლოდგოთა ქოხი და მოგზაურნი აზარატის თავზე.
(იხილეთ „ტ. ფ.“ №18 1955 და 1957).

ნაღის თვალზედ ტრემლები შეაზრა, მოავონდა სიმფონიური საღამო, სადაც გორნიმ წასლის დროს, როდესაც ტანისამოს იცვამდა, სიყვარული გამოუცხადა,—ხალხი შინისა-

ვენ ექვარება და დღევანდში ორის მხრით ქარი უზერავდა. ნაღია წერილის დაბთავებს შეუღდა.

სოფელ შატალი ხეყსურეთში.

„დიდად მოხარული ვარ, რომ სტუდენტ გრუზლდვი გი-
ცანით, ძალიან ქვიანი ყმაწვილია, თქვენ უსათუოდ შეგი-
ვარდებთ, გუშინ ჩვენთან ორ საათამდის დარჩა, ბევრი საგუ-
ლისხმო რამ ილაპარაკა. ისე მოგეწონს, რომ ყველანი აღტა-
ცებულნი ვართ; რამდენი ვინავეთ, რომ თქვენ არ მოხვდით?“.
ნაღია ორივე ხელებით მაგიდას დაეკრძნო, წერილი
თმებით დაჭვარა. მართლა, ვიფიქრა: მე ხომ სტუდენტს
გრუზლდვისაც ისე უყვარვარ, როგორც გორნის, მაშასადამე,
ჩემს წერილზედ იმასაც ისეთვე უფლება აქვს. მაშ ისა სჯო-
ბია, გრუზლდვის მიეწერო წერილი? უმიზეზ და ითქო რაღაც
სიხარული იგრძნო; ეს სიამოვნება, სიხარული პირველ ხანს
პატარა მარკვალსავეთ უგზავდა გულში, თან-და-თან იზღე-
ბოდა და შემდეგ მთელი იმის არსებაც შეიპყრო.

ნაღიას გრუზლდვიც და გორნიც დაიფიქრა, აზრები დე-
ფანტა, სიხარული კი თან და თან მატულობდა და ნექტარივით
უვლიდა იმის სხეულს: ჩემის სიცილისაგან არამც თუ ბექები
უცახცახებდა, ლამის შუშა და მაგიდაც კი იწმრქოდა, ხოლო
თავლებიდან წერილზედ ცრემლები სცივდა. ჰგრძნობდა,
რომ თავს ევლარ დაიქრდა სიცილისაგან და სცილობდა სასა-
ცილო რამე მოეგონა, რომ უმიზეზოდ არ ეხიბოთა.

— სასაცილო რამ არის ჩვენი ძალი პუდლი, — ევლარა-
ფერი მოახვრბა, სიცილი ახრჩობდა. სწორედ სასაცილოა პუ-
დელი, — გაიმორა ნაღიამ!

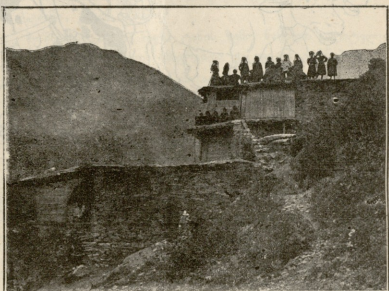
მოაგონდა გრუზლდვის გუშინდელი თამაში ჩის შემდეგ
პუდელ-მაკსიმოვთან, აგრეთვე იმის ნამბობი ერთს ქვიანი

პუდელმა არ იცოდა, რომ სწავლულ ყვეთან ჰქონდა
საქმე—დიდად შერცხვნილობა უკან დაიხია და ყფა დაუწყო
შორიდან.

— ისევ ისა სჯობია მარტო გრუზლდვი მიყვარდეს, — ნა-
ღიამ გორნისთან დაწერილი წერილი დახიო.

ბოლოს სტუდენტ გრუზლდვისა და ურთი-ერთის გრძნო-
ბაზე დაიწყო ფიქრი, მაგრამ ათასნაირად იხილართობდა იმის
ოცნება და ერთს რამენოდ ვერ ახერხებდა ფიქრს. იმის გონე-
ბა დაბტოდა: ხან დედა აგონდებოდა, როიალი, მაგიდა, კარან-
დაში, ქუჩა და ბევრი სხვა. თავის მომავალი ვარდებით მოვე-
წინილი მიანდა, თითქო ჩამუდ ვიდაც ჩასწურაჩულებდა, ეხლან-
დელი სიხარული რა არის მომავლითა შედარებით, უფრო-და
უფრო დიდი ბედნიერება მოგვლისო... ხომ მალე გახახულ-
დება, მე და დედა სოფელ გორბოკში წავალთ, იქ მალე გორ-
ნი მოვა, ერთად ვივლით ბაღებსა და მინდორში, შემდეგ ჩვენ-
თან გრუზლდვიც მოვა საზაფხულოდ, ერთად ბევრს ვიხტუნებთ,
ვითამაშებთ; გრუზლდვი ბევრ მშვენიერ ამბავს მიამბობს...

უტად წარმოუდგა ხალი, ღამის სინდელ, მოწმენდილი
ცა, გაკაშვამებული ვარკვლავები. ამგვარმა ოცნებამ ისევ
სიცილი და ხიბითი მოკვდარა ნაღიას, იგრძნო თავის ოთახში
ყვევილის სუნნი და ხილის ტრეტების რხევა და რაკა-რუკი
ფანჯრის შუშებზედ.

სოფელ გურო ხეყსურეთში.

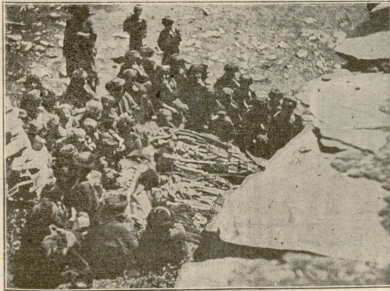
შემდეგ სიხარულისაგან აღფრთოვანებული გიქნა თავის
ლოგინისაგან, დაჯდა ზედ და გაშტერებული უყურებდა პატარა
ხატს, რომელიც სწოლის თავზედ ეკიდა.

— უფალო ჩემო! უფალო! უფალო!...

მ. დ.

ნ ა რ ე მ ი

ქმად წილადს მიღაიხებთა.—სუთი მილიონი ფრანკი დანე-
ნა წილადს და ეს ფულა განსკუთრებით მწერლობით შუქიან, რაც
საფრანგეთში გამოიგეშოდა იმას თხზულებას, პირველ ტომზე გამო-
ნეშული აქლუდა თითო ფრანკს, ბევრი შემოსავალი ჰქონდა წილადს
უცხო ენაზე იმის თხზულებათა გამომეჭედათაგან. იმის ნაწერები
ზოგა ასი ათას ცალზე მეტად გამოსულა. შევალზე მეტი გუფ-
ლა აქვსავე („განადკურება“)—207 ათასი ცალი, მეგრე „სინას“—
193 ათასი ცალი, „ღმისმირ“ („საფანგა“)—145 ათასი, „იტერ“
 („მისა“)—129 ათასი, „გუმინადა“ („ქვა-ნასმირის შემუშება“)—110
ათასი, „ბეტქუმენ“ („მხედვი-ადმინი“)—99 ათასი, „მეჟ ღამურ“
 („ნოტა რამ სიუვარუდას“)—94 ათასი, „ხო ბუი“—92 ათასი,
„დეკტორ ჰსკაღ“—90 ათასი, „ღანფან“ („ფულელებ“)—89 ათა-
სი. მთავად რეობა რომანისა „რუგონ მკარ“ ცაივად 32-დან 72
ათას ცალამდე. წილადს ახალ ნაწერებისა „გურდ“ ცაივად 154
ათასი ცალი, „რომა“—106 ათასი, „პარბი“—87 ათასი, „ფე-
კონდტე“ („სიუფთავებ“)—94 ათასი და „იტრავა“ („სომოს“) —
77 ათასი.

მიგვეაგებულთა დატარება ხეყსურელმახანსაგან.

პუდელზედ, რომელიც კარში გამოუღდა ყვეს, ყვემაც შეხედა
და უთბოა:

— იი, შე, გამოქნლიოო!

შეგი-ჭირი და სეთი. ჭირს თურმე სეთი არ ჰქვარება, სეთი ზრთავსისა, თუე ხისა, თუნდაც წვეწვებური შირასტო. დანძვილდებით დარწმუნებულან ამასი იქ, სადაც ეს ჭირი ბურად თუ ცოტად მძი-ნვარება. ამ ადგილებში სეთის გამოხმადვით და სეთით მოგსურე არც ერთი შეგი ჭირით აუად არ გამოხვარა. სეთის ხმარებას ჭირთან ადგილებში ასე ურჩევენ: უნდა შთელ ტანს სეთი წყურეთ. ჭირით აუადმოთი ცალკე და კარგად თბილ ოთახში უნდა დამწიხით; ცასურე-ბულ თეჩის წინ უნდა ტანს ცაქსადლოთ და ღრუბლით იმდენხანს ჰზილოთ სეთით, სინამ კარგა ოფლი არ მოსუიდექს. უნდა კვდლოთ, აუადმოთი არ ცაგიოდექს. შუდამ დლე უნდა ჰზილოთ ესე, სინამ უკეთესობა არ შეუტოვას. რა თქმა უნდა, რაც ზღერე შეუტოვებთ ამ ცვარად ზეუღას, უფრო კარგია. ზოგი ურჩევს, სეთი დააყვიინოს

კიდევ აუადმოთი 4-დან 8 უნდამდე დღეში: აუადმოთი კაფილა-რათებს, შირს აუადინებს და ოფლიაგ ჩააღვებს.

ძალიან ადვილი საშუალება უოფილა და ადვილადაც სახმარებე-დაა იმ ადგილებში, სადაც შეგი ჭირია.

ა ს რ ე ბ ი და ა ფ ო რ ი ს მ ე ბ ი

ადამიანს ჰსურს უფლოთინს ნება ჰქონდეს, შარამ იმის ნებას-კი, რომ დაფიქრდეს—სამართლ-ახიათ თუ არა მასი მოქმედება—ურას ჰყოფს.

**

ადამიანს ფოტოგრაფიულ ცარეკან სურათთან ერთად მისი ში-ნაკანი სუღიური ცხოვრებაც რომ შიგ იხატებოდეს, ფოტოგრაფია დავიწყებს მივტივობდა: თავისი წერილმანი და პორტოი ფიქრების გამოამჟღავნებს ვინ მიიხურებდა?..

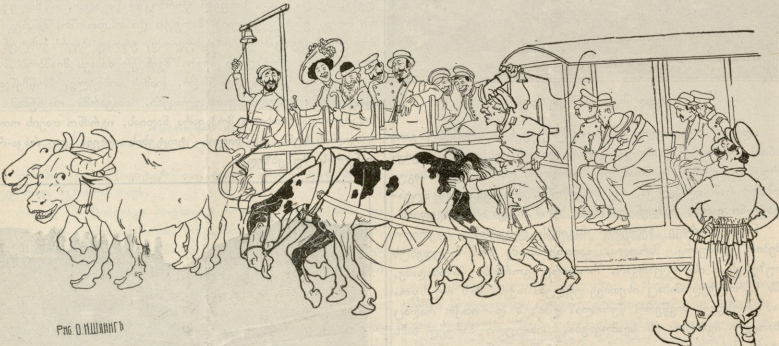

Рис. О. ПИШАНОВА

ურმები კვიბრებთან ტფილისის „ტრამვაის“

დედა. კიდევ გამართო უმარვილ-კაცებთან მიწერ-მოწერა და არსი-ოება?...
ქალი. ჰ, მამ რთოგარ ცავთხოვდე?...

ეროვას არა, მძით, ისეთი გეგმა უნდა შეადგინო, რომ სხელი იავდე ცაკეოდეს და შეუოსავალი კი ბუერი იეოს. მისა უცნობად, შიგმურებს თუ სახანა და სხეა მოწოდ-ილება არ ცაუტეუთ ისე ვერ იცნოთერებენ?..

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბაბდარი.